

Naujienos Naujausias Skaitomiausias Lietuvoje Sportas Kriminalai Užsienyje Veidai Gyvenimas Verslas Mokslas Kultūra Darbas Sveikata Auto Piliėtis Agro Maistas Stilius Kelionės Būstas Gynas Miestai Klausyk DELFI TV Tiesioginės transliacijos DELFI Diena DELFI Dėmesio centre Laidos Naudinga Orai Horoskopai Receptai TV Programa Valiutų kursai DELFI projektai Multimedija Idėja Lietuvai Įtakingiausias Kvėpuojantis miestas EKO energetika Suprasti internetą Kablys Gynas Smalsūs EP Eurovizija DELFI kanalai Agro Būstas Moterys Vaikai Kelionės Gynas Stilius Maistas Letena Sek DELFI Mobilusis DELFI Pjūvis Politiko akimis DELFI Žinios Nuomonių ringas Nuomonės Krescencijus Stoškus. Įvykiai ant svarstyklių (103) Krescencijus Stoškus, www.DELFI.lt 2019 m. sausio 14 d. 16:17 aA Šiandien kiekvienam žmogui ant galvos griūva tokia gausybė įvykių, kad pradėti kalbą, neaptarus jų atrankos kriterijų, iš viso nėra jokios prasmės. Šiame sraute pinasi ir maišosi patys margiausi įvykiai: dideli ir smulkūs, žymūs ir menkaverčiai, svarbūs ir tušti, realūs ir įsivaizduojami, laukti ir nelaukti, tikėtini ir nepatikimi. Jau nurodydamas šias priešpriešas, atlieku pirminį įvykių vertinimą. Krescencijus Stoškus © DELFI (K.Čachovskio nuotr.) Sakau, kad vieni įvykiai yra verti dėmesio, o kiti – ne. Bet toks vertinimas pats yra menkavertis. Kad jis įgytų galios, vertinimai privalo būti kritiški. Graikiškas žodis κριτικός reiškia „sugebantis nagrinėti“, „teisėjauti“. Jis išvestas iš žodžio κριτής (teisėjas). Geras teisėjas yra tas, kuris sugeba teisingai, t. y. nešališkai, objektyviai vertinti. To reikalavimo visiškai neatitinka mūsų žiniasklaidos keliami kriterijai: keliais šaltiniais patikrinti faktus arba tiesiog neigiami vertinti kitų žmonių sprendimus, t. y. peikti, menkinti, žeminti, niekinti, tyčiotis. Kad būtų galima teisingai įvertinti, reikia pasverti (apsvarstyti), patikrinti argumentais (įrodymais) „už“ ir „prieš“. Tik tokiais svarstymais pagrįsti vertinimai gali parodyti, kokie įvykiai yra patys reikšmingiausi valstybės, visuomenės bei žmonijos gyvenimui ir kaip nuo jų priklauso ir atskirų žmonių likimai. **SUSIJĘ STRAIPSNIAI:** Krescencijus Stoškus. Atviras laiškas ponui Sauliui Skverneliui (445) K. Stoškus. Kodėl mums nesiseka valdyti savo valstybės? (1136) Tik tokie įvykiai gali tapti praėjusio laiko iššūkiais, reikalaujančiais rengtis bendram atsakui, kuris padėtų išgyventi sparčiai kintančiame pasaulyje. Bet taip paprastai nebūna. Pirma, iki kraštutinumo individualizuotame pasaulyje žmonės paprastai mąsto individualistiškai ir sprendžia tik savo atskirus uždavinius. Prie jų žmonės pririša jų egocentriški interesai, polinkiai ir skoniai. Todėl ir jų dėmesys daugiausia nukrypsta į asmeniškų, smulkių, menkaverčių, viendieniškų įvykių. Antra, bendrieji įvykiai jiems atrodo visai nesuję su jų kasdieniu gyvenimu, o dažnai net sunkiai suprantami ir todėl jų nedomina. Trečia, net tada, kai pradeda suprasti tą priklausomybę, jie numoja į ją ranka, nes savo menkomis jėgomis jie negali paveikti bendrų dalykų. Ketvirta bendriems reikalams tvarkyti reikalingas sutarimas, o jo pasiekti šiais laikais beveik neįmanoma. Penkta, žiniasklaida sukuria iliuziją, kad žurnalistinės žmonių apklausos, jungiančios visiškai atsitiktines nuomones vieną su kita, atskleidžia tiesą apie gyvenimo realybę. Plintant galvojimui, kad bet koks gautos informacijos (žinių) perdavimas (transliavimą) ir priėmimas yra pažinimas, įsitvirtino masinė „visažinystė“, kurią žymusis britų fizikas ir matematikas S. Hokingas yra charakterizavęs tokiais žodžiais „Žinojimo priešybė yra ne tamsumas, o žinojimo regimybė“. „Kinų enciklopedija“. Tikras, t. y. visuotinio ir būtinumo požymius turintis („objektyvus“), žinojimas esmingai skiriasi nuo tos margos nuomonių įvairovės, kurią galima surasti kalbinant žmones gatvėse, aikštėse ar komunikacijos priemonių „sociologinėse“ apklausose. Deja, populiariuose debatuose tų skirtumų paprastai nepaisoma. Net priešingai, čia dažniausiai galvojama, kad vienu šūviu galima nušauti du zuikius: per atsitiktinių nuomonių apklausą išsiaiškinti ir pačių įvykių reikšmingumą valstybės gyvenimui. Kad lengviau išryškėtų tokios mąstymo logikos paradoksalumas, vertėtų kreiptis į tariamą kinų enciklopediją, kurią viename savo veikale yra sąmojingai pavaizdavęs Argentinos rašytojas L. Borchesas. Ten kalbama apie straipsnį, kuriame pasaulio gyvūnai yra suskirstyti į šias rūšis: į (1) priklausančius imperatoriui, (2) balzamuotuosius, (3) prijaukintuosius, (4) pieninius paršelius, (4) sirenas, (5) pasakų gyvūnus, (6) valkataujančius šunis, (7) priskirtuosius visoms šioms rūšims, (8) šėliojančius lyg būtų išprotėję, (9) nesuskaičiuojamus, (10) nupieštus labai plonu teptuku iš kupranugario vilnos, (11) visus kitus, (12) ką tik sudaužiusius ašotį ir (13) iš tolo atrodančius kaip musės. Čia nėra koks nonsensas. Visai analogiškai atrodytų ir metinių įvykių sąrašas, jeigu jį sudarytume apklausinėję visus Lietuvos žmones, iš kurių kiekvienas remtųsi vien tik savo individualia patirtimi bei atsitiktiniais įspūdžiais, kurie gali šauti į galvą apklausos metu. Tenka leisti į šias banalybes tik dėl to, kad mūsų krašte nesunku sutikti net raštingų ir gerai žinomų žmonių, kurie tiki, jog reikėtų apklausti visus pasaulio žmones, kad sužinotum, kas yra tikroji tiesa. Dalykas čia tas, kad pats klestėjimas gimdo žlugimą, laimėjimai – pralaimėjimus, viltys – neviltis, utopijos – antiutopijas. Kuo didesnės techninės žmonių galios, tuo didesnės ir sunkiau suvaldomos grėsmės jie kelia. Krescencijus Stoškus Stivenas Hokingas. 2018 m. kovo 14 d. Kembridže mirė Stivenas Hokingas (Stephen William Hawking), Tai įvykis, nuo kurio turėtų prasidėti visų kitų įvykių aptarimas. Apie šio talentingo britų fiziko ir nuostabaus žmogaus mirtį išstisus mėnesius kalbėjo visas

civilizuotas pasaulis. Ir diskutuoja iki šiol. Pagal 2002 m. BBC apklausą tarp 100 žymiausių britų istorijos asmenybių jam paskirta 25-oji vieta. Gaila, kad žinių platintojai Lietuvoje beveik nerado reikalo juo bent kiek daugiau pasidomėti. Jai, kaip ir lietuviškai Vikipedijai, visai užteko Stiveno Kingo ir kitų popso žvaigždžių. Apie Hokingą pasirodė tik vienas kitas paviršutiniškas tekstelis. Rimčiau nepasidomėta net jo populiarizacijomis. Bent tuo, kad jis buvo ne vieno filmo herojus ir pats išpopuliarino savo sampratas apie „juodąsias skylės“ bei „laiko istoriją“: „Visą savo gyvenimą aš stebėjau tais svarbiausiais klausimais, su kuriais mums tenka susidurti, ir mėginau surasti jiems mokslinį atsakymą. Gal todėl aš daugiau pardaviau knygų apie fiziką negu Madona apie seksą“. Šitas nuostabus žmogus nugyveno be galo sunkų, neįveikiamos ligos prislėgtą, bet nesužlugdytą, stebėtinai optimistinį gyvenimą, griaunantį visas naivias fantazijas apie laimės ekonomiką ir laimingą valstybę. Apie savo retą, bet nepaliaujamai progresuojančią motorinių neuronų ligą jis sužinojo dar būdamas 18 m. amžiaus. Gydytojai jam numatė gyventi pustučių metų. Bet jis neketino pasiduoti: „Perspektyva anksti numirti privertė mane suprasti, kad gyvenimas vertas to, jog jį išgyventum“. Jis išaugino tris vaikus ir sulaukė 76 m. Prikautas prie invalido vežimėlio, be galimybės judėti, rašyti, o galų gale ir kalbėti. Vien tik su garsų sintezatoriumi, prijungtu prie veido mimikos raumens. Jis įstengė ne tik išgyventi, produktyviai dirbti ir paskirti gyvenimą tam, kad būtų išspręsti paties didžiausio sudėtingumo ir reikšmingumo uždaviniai: atsiskleistų kosminio pasaulio paslaptys nuo jo stebuklingos pradžios iki pat pabaigos. Civilizacijos grėsmės. Hokingas pasiūlė įdomių argumentų, leidžiančius teigti, kad pasaulis atsirado maždaug prieš 14 mlrd. metų. Bet pabaigai šis optimistas paliko nedaug laiko - apie 100 metų. Tai nebuvo kokia pranašystė, o labai rimta prognozė, paremta tomis didelėmis permainomis, kurios įvyko beveik per pusšimtį metų. Kartu tai buvo ir perspėjimas civilizacijai, žinančiai, bet nepajėgiančiai kontroliuoti keturių jos pačios sukeltų grėsmių: branduolinio karo, dirbtinio intelekto, genetinės inžinerijos ir globaliojo atšilimo. Lengva buvo žmonėms gintis nuo pavojų, kurie ateidavo iš šalies. O kaip elgtis su tais, kurie kyla iš vidaus, iš civilizacijos pažangos, iš tų pačių kūrybos gelmių ir jos konkurencinių paskatų, kaip ir laimingo gyvenimo viltys? Dalykas čia tas, kad pats klestėjimas gimdo žlugimą, laimėjimai – pralaimėjimus, viltys – nevilts, utopijos – antiutopijas. Kuo didesnės techninės žmonių galios, tuo didesnės ir sunkiau suvaldomos grėsmės jie kelia. Taip vyksta dėl žmonių agresyvumo ir nesugebėjimo susikalbėti: „Didžiausi žmonijos pasiekimai atsirado kalbos dėka, o jo didžiausi nuosmukiai – dėl pokalbių nebuvimo. Taip neturi būti“. Bet į moralinį atgimimą vilčių jis nededa. Jis mato kosminėje emigracijoje („išsiveržime į kosmosą“). Mums svarbios ne jo utopinės iliuzijos, o nuorodos į civilizacijos problemų naujumą ir aktualumą. Akivaizdu, kad praėjo pažangos ideologijų ir poetinių utopijų laikai. Ateities perspektyvos pasidarė daug dviprasmiškesnės ir sunkiau nuspėjamos negu bet kada nors anksčiau. Ir kaip tik dėl to praeiti pro Hokingo perspėjimus jau negalima ir neįmanoma. Užsimerkus – jie belsis į duris, išvargsime pro duris – įsibraus pro langą. Šiandien jie jau yra ne tik meno kūrybos ir futurologinių disputų tema. Jie virsta praktiniu politinės, mokslinės bei techninės strategijos uždaviniu. Šios problemos prieš mūsų akis turėtų būti kasdien. Ne tam, kad gąsdintume žmones, bet, kad darydami sprendimus, jie būtų apdairesni ir atsakingesni. Europos krizė. Labai simboliška, jog praėjusiais metais germanistas A. Tekorius išvertė 1912 m O. Špenglerio išleistą knygą „Vakarų Europos saulėlydis“. Šis vertimas Lietuvoje yra gana netikėtas. Bet kaip tik dėl to ir labiausiai stebinantis. Jis tiesiai pataikė į visą seriją 2018 m. įvykių, pranešusių apie dar taip neseniai su didele euforija sukurtos Europos Sąjungos politinę krizę. Špengleriui civilizacija buvo pasenusi kultūra. Europos Sąjungos lyderiams kėlė nerimą pasenusios Europos visuomenės, neatlaikančios demografinio sprogimo, vykusio Azijoje, Afrikoje ir Lotynų Amerikoje. Todėl jie taip lengvai sutarė atsilapoti politiniams ir ekonominiams migracijos srautams iš vadinamų „trečiųjų šalių“. Apie migracijos padarinius jie rimtai negalvojo. Politikams visai užteko iš švietimo epochos paveldėtų globalizmo ir multikultūralizmo utopijų. Susidurdamos su gyvenimo realybe, jos negalėjo nesukelti visuomenės pasipriešinimo. Pasipriešinimas brendo pamažu, bet į jos simptomus nebuvo reaguojama. Europos lyderiai, svaigdami nuo savo galių, tikėjosi nesutarimus įveikti vien tik administracinėmis priemonėmis. Šiandien visų trijų lyderių politika jau diskredituota. Negalima tikėtis produktyvaus darbo ir Europos Sąjungos parlamente. Stiprėja priešinimasis Europos unifikavimo ir perauklėjimo programoms. Radikalėja šalių autonomijos reikalavimai. Įsitvirtina atviro autoritarizmo tendencijos. Susivienijimą skatinančius interesus Europos Sąjungoje jau pakeitė skaidymosi interesai. Laukia didelio nerimo metai. Vienintelis klausimas. Susvetimėjusioje, susipriešinusioje ir stipriai demoralizuotoje Lietuvoje neįkainojamos reikšmės turi visi be išimties dorovinio praskaidrėjimo ir apsivalymo pasireiškimai. Sunku pasakyti, ar praėjusiais metais jų buvo kiek daugiau. Bet permainos vyksta. Viešumoje žymiai daugiau pradėta kalbėti apie pagarbą žmogui, padorumo normų būtinumą politikoje, žiniasklaidoje, mokykloje ir kitur. O iš visų tų kalbų ir smulkių permainų ypatingai išsiskyrė Taikos premijos laureatės sesers Nijolės

Sadūnaitės prašymas viešai atsakyti į vieną vienintelį klausimą, kurį ji pateikė 2018 m. sausio 13-ąją, t. y. Laisvės premijos įteikimo dieną: „stovėdama šioje aukštoje Seimo tribūnoje pirmą kartą ir paskutinį gyvenime, tiesiogiai kreipiuosi į jus, pirmuosius valstybės asmenis. Ponia Prezidente, Pone Premjere, Pone Seimo Pirmininke, prašau jūsų iki vasario 16-os, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo dienos, man asmeniškai ir visuomenei viešai atsakyti bei pateikti neginčijamus įrodymus, kad mūsų visų taip labai mylėta ir daug mėnesių sergėta Deimantė Kedytė, kuriai už mėnesio, vasario 19-ą, sukaks 14 metų, yra gyva ir sveika“. Visi turėjome progos įsitikinti, ant kokių suirusių moralinių pamatų pastatytoje valstybėje mums tenka gyventi. Su moralinio autoriteto praradimu nebeliko nei garbės, nei orumo, leidžiančių tas viršūnes vadinti valstybės elitu. Krescencijus Stoškus Tai buvo pats didžiausias moralinis iššūkis valdančiai viršūnei. Apeliuota ne tik į jos galestingumą, padorumą ir žmoniškumą, bet ir tarptautinę sutartį, kurią yra pasirašiusi pati Lietuva. Joje parašyta: „pirma, niekas neturi tapti priverstinio dingimo auka; antra, jokios išimtinės aplinkybės, net jei tai būtų karo padėtis ar karo grėsmė, vidaus politinis nestabilumas ar bet kokia kitokia nepaprastoji padėtis, negali pateisinti priverstinio dingimo“. Taip visam aukščiausios valdžios ešelonui buvo suteikta galimybė atlikti moralinį apsisvalymą. Rodos, viskas taip aišku ir paprasta. Mergaitė, policijos išgabenta visos Lietuvos akivaizdoje, dingo kaip į vandenį. Primindama tai, ką matė visa Lietuva, N. Sadūnaitė klausė: „Ar Deimantės Kedytės likimas nėra priverstinis dingimas? Ar negalima laikyti mergaitę priverstinai dingusia, jei ją viešai ir brutaliai paėmė valstybės pareigūnai ir apie ją jau penkerius su puse metų visuomenė neturi absoliučiai jokių žinių? Ar tas net nežinia kur esantis asmuo, Deimantė Kedytė, yra gyva?“ Ir to klausė ne koks atsitiktinis asmuo. Ji buvo gana daug bendravusi su dingusia mergaite, gerai ją pažino, žinojo jos savijautą ir tuometinę būseną. Be to, klausė pačią švariausią sąžinę išsaugojęs Lietuvos žmogus. Nuoširdžiausiai Dievui, teisingumui ir tėvynei tarnaujanti vienuolė. Kalėjimuose užgrūdinta disidentė, patriotė, Taikos premijos laureatė. Visas jos kalbėjimas buvo ne kas kita kaip tiesos ir teisingumo balsu prasiveržęs skausmas. Absurdas ir moralinė kapituliacija. Deja, Lietuvos viršūnės tokiam moraliniam smūgiui buvo visiškai nepasiruošusios. Panašu, kad šio tyros sąžinės žmogaus akivaizdoje labai prastai pasijuto mūsų aukščiausias politinis ešelonas. Todėl mėgino išsisukinėti, kažką lemeno, replikavo. Galų gale apsimetė, kad nieko nežino, nesupranta, ko gi ta vienuolė nori. Nesugebėjo ir vėliau nieko paaiškinti. Klausimą lydėjo gūdi tylą. Jai puikiai pasitarnavo žiniasklaida, net kai kurie chierarchai. Viena žinoma žurnalistė, lyg pranašavimo dvasios apimta, atkakliai kartojo, kad Deimantės tiesiog nėra, nebus ir net neturi būti. Kodėl? Ko verta šitokia valdžia? Ir kam ji tarnauja? Juk tai F. Kafkos ir S. Beketo verta absurdo situacija. Net suliteratūrinti jos nereikia. Tyla tą absurda tik pagilino, įvykį dar labiau įslaptino ir dar daugiau sustiprino įtarimą, kad dalykas čia yra ypatingai nešvarus. Ar galėtų kas paneigti, kad čia yra dangstomas tipiškas mafijos nusikaltimas? Prastai šiame įvykyje pasirodė ir didžioji oficialiosios žiniasklaidos dalis. Skubėdama įsisteikti valdžios viršūnei, ji priekaištavo vienuolei, kad ši viską dariusi ne vietoj ir ne laiku. Bet jai pasirodė visai neįdomu, kokia buvo pasakytos kalbos intencija. Kodėl šie žodžiai, pasakyti „pirmą kartą ir paskutinį gyvenime“? Iš kokių dvasinių gelmių kilo šis „širdį draskantis neatsakytas klausimas“? Ji net nesuprato, kad automatiškai prisijungdama prie politinio korektiškumo nuostatos ir pasmerkdama nekaltą mergaitę nebūčiai, ji sugniuždė elementariausią savo pačios galestingumą, padorumą ir žmoniškumą. Ir kaip įvardinti tą apgailėtiną laikyseną, kuri leido įžūliai mesti priekaištus tokios dvasinės, moralinės ir pilietinės brandos ir drąsos žmogui, prieš kurį mes visi esame tik apgailėtini pigmėjai. Taip praėjo vasario 16-oji, praėjo pavasaris, vasara, pasibaigė visi metai. Štai ir 2019 metų sausio 13 diena. Turbūt jau privalome pasakyti, kad štai visos Lietuvos žmonių akivaizdoje iki galo atsiskleidė jos politinių viršūnių moralinė kapituliacija. Visi turėjome progos įsitikinti, ant kokių suirusių moralinių pamatų pastatytoje valstybėje mums tenka gyventi. Su moralinio autoriteto praradimu nebeliko nei garbės, nei orumo, leidžiančių tas viršūnes vadinti valstybės elitu. Pasidarė akivaizdu, kad šitų žmonių valdoma valstybė jau nesiims aiškinti ne tik ištiesos aibės įslaptintų mirčių bei nužudymų, bet ir paslaptingojo CVŽ kalėjimo. Nors to kalėjimo irgi „nebuvo“, tačiau už kankinimus jame mes būsime priversti tikrai išmokėti kažkokiam palestiniečiui Abu Zubaydahui 130 tūkst. tikrų eurų kompensaciją ir dar atitinkamas palūkanas. Panašu, kad Lietuva jau nebetina įsitvirtinti civilizuotame pasaulyje, bet ciniškai taiko į koją su savo didžiuoju kaimynu. Pats didžiausias metų įvykis turėjo būti Nepriklausomybės 100-ųjų metinių minėjimas. Kalbų, pažadų ir reklamos buvo daug. Gal net perdaug. Bet renginiai vyko net daugiausia popsiniai: mėgėjiški, pramoginiai, rutininiai ir net lėkšti. Krescencijus Stoškus Popiežiaus vizitas. Visai kitą Lietuvos vaizdą regime iš bažnyčios organizuoto popiežiaus Pranciškaus vizito Lietuvoje, sėkmingai sutapusio su atkurtos valstybės šimtmečio minėjimu. Sunku ką nors su juo palyginti. Tai buvo ne tik jubiliejinių metų kulminacija, nustūmusi į periferiją visas kitas iškilmes ir ceremonijas, bet ir stebėtinai tautos susitelkimas, daug kuo primenantis tuos mitingus, kuriuos prieš 30

metų sukėlė Lietuvos politinio išsivadavimo sąjūdį. Bet čia buvo ne mitingai ir ne popsinės kultūros masės. Šios minios išsiskyrė iš visų kitų keliais esminiais požymiais. Pirmiausia, čia plūdo žmonės, telkiami dvasinių paskatų ir trokštantys jų sustiprinimo. Jos rinkosi beveik taip, kaip renkamas į didžiausias bažnytines iškilmes ir pirmiausias tokias, kurios daugiau gyvenime tikriausiai nepasikartos. Antra, čia viskas (popiežiaus automobilio judėjimo kryptys, sustojimų pretekstai ir vietos, susitikimai, veiksmai, gestai, pasakyti žodžiai, istorinių įvykių priminimai, aliuzijos ir pan.) esmingai skyrėsi nuo kasdienybės ir banalybės. Viskas turėjo simbolinę, valstybę, tikinčiuosius ir kitus jos žmones sutelkiančios bei perspėjančios, ugdančios, taurinančios, disciplinuojančios reikšmės. Net popiežiaus paskelbta tylos minutė per akimirką sustingdė Kaune didžiulę minią ir paskatino ją unikaliai jo pasakytų minčių meditavimui. Trečia, tai buvo susitikimai su labiausiai pasaulyje gerbiama asmenybe: pamokslininku ir nuosekliausiu silpnųjų gynėju bei užtarėju. Ketvirta, šios minios iš Pontifiko laukė ne tik dvasinės paguodos, pamokymų ir patarimų, bet ir išmintingų esamos būklės vertinimų, taip svarbių visos mūsų šalies ateičiai. Apie mokytojų streiką yra pripasakota tiek daug keistų dalykų, kad vien dėl to jo apeiti neįmanoma. Kad ir kas būtų apie jį sakoma, vis dėlto tai yra pirmas aiškus ženklas, kad Lietuva jau išauga iš profsąjunginės veiklos vaidinimų ir pasiekė tokią brandą, kuri jau padeda ištikimai ginti savo darbuotojų interesus. Krescencijus Stoškus Apie Lietuvą. Šios minios išvydo asmenybę, kuri puikiai suprato ne tik koks yra vargingųjų gyvenimas mūsų krašte, bet ir nusimano apie tuos laikus, kuriuos teko išgyventi lietuvių tautai. Ji puikiai žinojo, kokias mūsų sielų stygas reikia paliesti. O čia paties Pontifiko žodžiai: „Šio vizito atvykau ypatingu jūsų valstybei metu, nes švenčiate nepriklausomybės paskelbimo šimtmetį. Šį šimtmetį ženkli išbandymai ir kančios: kalinimai, tremtys, net kankinystės. Tai proga stabtelėti ir prisiminti visas šias patirtis, atgaivinti ryšį su tuo, kas ugdė valstybę“. „Nedorėlis mano, kad jo jėga yra teisingumo matas. Engti silpnuosius, naudoti jėgą bet kokia forma, primesti mąstymo būdą, ideologiją, dominuoti kalboje, naudoti prievartą ar represijas siekiant palaužti tuos, kurie tiesiog savo kasdieniu gyvenimu, garbingu, paprastu, darbščiu ir solidariu elgesiu skelbia, kad kitoks pasaulis ir kitokia visuomenė yra įmanoma“. „Kas iš mūsų bus tie patys mažiausieji, patys vargingiausieji, kuriuos privalome priimti šimtosiuose nepriklausomybės metinėse? Galbūt tai mūsų miesto etninės mažumos arba bedarbiai, kurie yra priversti emigruoti. Galbūt tai vieniši seneliai, o gal jaunuoliai, nerandantys gyvenimo prasmės, nes yra netekę savo šaknų“. „Tai, kad šią piligrimystę po Baltijos šalis pradėdavo Lietuvoje, kuri, kaip mėgdavo sakyti šventasis Jonas Paulius II, yra „tyli karštos meilės tikėjimo laisvei liudytoja“ mane be galo džiugina ir teikia vilties.“ „Viešpatie, te Lietuva būna vilties švyturiu. Kad būtų veiklios atminties žemė, atnaujinanti įsipareigojimą kovai prieš bet kokią neteisybę. Skatinanti kūrybinius siekius apginti visų žmonių, ypatingai bejėgių ir pažeidžiamųjų teises. Ir kad būtų sutaukinimo ir skirtingumų harmonijos mokytoja.“ „Pasipriešinkime tam individualizmui, kuris uždaro mus nuo kitų, padaro mus egocentriškais, pasipūtusiais, besirūpinančiais tik savo įvaizdžiu ir savo gerove. Negražus gyvenimas stovint priešais veidrodį. Bet gražus gyvenimas su kitais – šeimoje, su draugais, kovojant kartu su tauta“. Ką bepridėsi? Reikšmė. Šis vizitas yra neabejotinai žymiausias praėjusių metų įvykis ne tik Lietuvos Bažnyčiai, bet ir Lietuvos valstybei. Jis ne tik sustiprino krikščionių tikėjimą ir pasitikėjimą savo Bažnyčia, o kartu ir Nepriklausomos Lietuvos šimtmečio jubiliejaus reikšmingumą mūsų šalyje bei visame krikščioniškame pasaulyje. Svarbu ne tik tai, kad apie jį skelbė viso pasaulio spauda, internetas, radijo ir televizijos stotys. Pontifikas važinėja po pasaulį ne tam, kad pasirodytų, o žmonių minios jį pamatytų. Didžiausia vizito reikšmė slypi ne tiek šiame trumpalaikiame dalyvavimo įvykyje ar ceremonialo efekte, o į atmintį įsirežusiam dvasinime poveikyje, toje įtakoje, kurią padarė dideliu autoritetu pagrįsti popiežiaus gestai, poelgiai, replikos, paaiškinimai bei patarimai. Per juos geriausiai įsiminė ne tik personalinis vyriausiojo vyskupo draugiškumas, taktiškumas, dėmesingumas, jautrumas, bet ir tie moraliniai, politiniai, pilietiniai principai, kuriuos jis labai paprastai susaistė su krikščionių religijos doktrina. Iš šilto ir itin pagarbaus minių sutikimo ir vis tebeapasakojamų prisiminimų galima spręsti, kad šis poveikis nepasibaigė su Pontifiko išvykimo diena. Atrodo, kad ne tik ekumeninė, bet ir humaniškoji šio popiežiaus politika bei jo vizitai pasaulyje iki šiol dar nėra deramai suprasti, įvertinti ir pritaikyti moraliniam jo atgimimui. O kiek jis tvers ilgai ir paveiks mūsų elgseną, priklausys ne tiek nuo to, kiek mums pavyks šį įvykį išsaugoti savo atmintyje, kiek nuo to, ar žmonėms pavyks suprasti, adekvačiai įvertinti ir konstruktyviai atsiliiepti į principinės reikšmės simbolius, patarimus bei įpareigojimus. Tai buvo antras popiežiaus vizitas per visą Lietuvos istoriją. Nepriklausomybės šventė. Pats didžiausias metų įvykis turėjo būti Nepriklausomybės 100-ųjų metų minėjimas. Kalbų, pažadų ir reklamos buvo daug. Gal net per daug. Bet renginiai vyko net daugiausia popsiniai: mėgėjiški, pramoginiai, rutininiai ir net lėkšti. Dauguma jų orientavo į nykstančio ir naikinamo šventumo praktikas. Turime daug gabių prodiuserių, rašytojų, režisierių, muzikų, aktorių, architektų. Bet jų beveik nereikėjo. Nes nebuvo sukurta nė turiningesnio, pilietinė visuomenę telkiančio scenarijaus.

Reikia pritarti tiems, kurie pasigedo profesionalių diskusijų, aiškinančių ne tik istoriją, bet ir šiuolaikinę Nepriklausomybės prasmę. Neatsirado įvykj įamžinančių paminklų. Padaryta viskas ir gerai apmokėta, kad būtų diskredituota pati paminklų statymo politika. Vilniaus Lukiškių aikštė liko tuščia, visiškai bedvasė, bejausmė ir bemintė. Tai kažkokia hibridinė plokštuma, jungianti stadioną, vulgariai grotose įkalintus žalius medelius ir botanikos sodo imitacijas. Ji tinka bene tik mugėms, pigioms pramogoms ir viendienėms akcijoms. Šventė būtų palikusi net labai skurdų įspūdį ir priminimą, jeigu ne trys ypatingai išskirtini įvykiai: dainų šventė, popiežiaus vizitas ir partizanų vado A. Ramanausko-Vanago laidotuvės. Tik jie suteikė šventei solidų turinį ir neleido jai pavirsti banalybių balaganu. O Ramanausko-Vanago laidotuvės net savaip kompensavo raševų patyčias, nukreiptas prieš jo kančias, ir valdžios abejingumą visam pokariniam partizanų pasipriešinimui. Jeigu, žinoma, tokia kompensacija apskritai įmanoma. Streikas. Tai paskutinis įvykis, kurį dar pavyko įsprausti į svarbiausių įvykių sąrašą. Apie mokytojų streiką yra pripasakota tiek daug keistų dalykų, kad vien dėl to jo apeiti neįmanoma. Kad ir kas būtų apie jį sakoma, vis dėlto tai yra pirmas aiškus ženklas, kad Lietuva jau išauga iš profsąjunginės veiklos vaidinimų ir pasiekė tokią brandą, kuri jau padeda ištikimai ginti savo darbuotojų interesus. Pirmąsyk čia išvydome ir tokį nematytą dalyką, kaip skirtingų profsąjungų solidarumą. Būtent tas solidarumas galų gale privertė vyriausybę baigti gąsdinimų ir išsisukinėjimų retoriką, atsisakyti valdytojų arogancijos, ir demokratiškai sėsti prie derybų stalo. Žinoma, tas trijų ministrų atleidimas parodė didelį premjero sutrikimą, bet didelės klaidos čia nebuvo padaryta. Visi ministrai gavo portfelius per neapsižiūrėjimą arba per užsispyrimą. Ir buvo atsidūrę ne savo vietoje. Dabar svarbiausia, ar bus iš to kada nors pasimokyta.

Skaitykite daugiau: <https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/krescencijus-stoskus-ivykiai-ant-svarstykliu.d?id=80095297>